Vuoden 2016 talousarvioesitys
TEM, pääluokka 32
- yleisesittely -

Eduskunta, valtiovarainvaliokunta
Työ- ja elinkeinojaosto
Talousjohtaja Mika Niemelä
30.9.2015

TEM TAE 2016 politiikkalohkoittain (1 000 €)

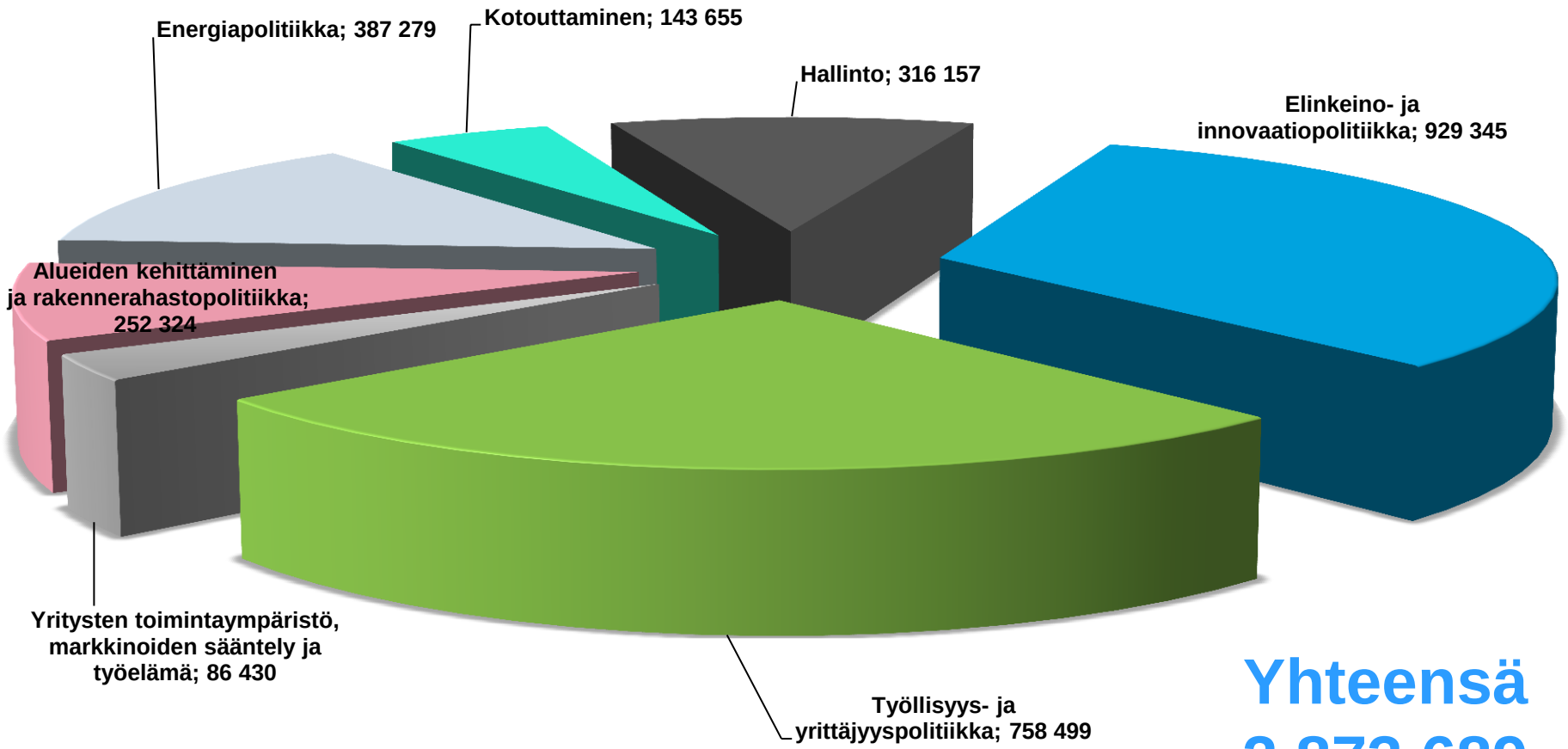

Yhteensä 2 873 689

1 000 euroa

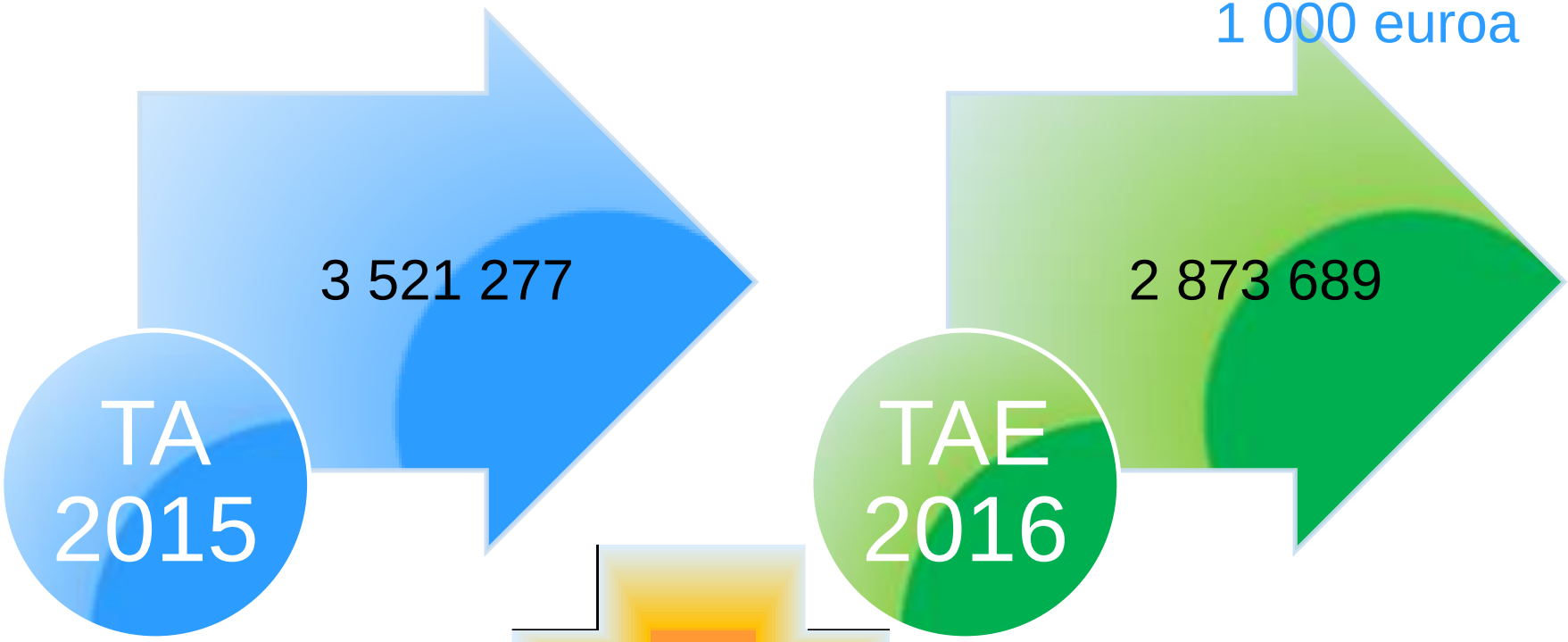

Keskeisiä tasomuutoksia:

- Kärkihankkeet (+99 milj. euroa)
- Kotouttaminen (+35 milj. euroa)
- Säästöpäätökset (-80 milj. euroa)
- Lainat Suomen Vientiluotto Oy (-353 milj. euroa)
- Teollisuussijoitus Oy (-50 milj. euroa)
- Rakennerahastot (-203 milj. euroa)

Kärkihankepanostukset

Työllisyys ja kilpailukyky	Biotalous ja puhtaat ratkaisut	Osaaminen ja koulutus	Hyvinvointi ja terveys	Digitalisaatio kokeilut ja normit
170 milj. euroa	300 milj. euroa	300 milj. euroa	130 milj. euroa	100 milj. euroa

Työ- ja elinkeinoministeriö: 369 milj. euroa

165 milj. euroa	145 milj. euroa	59 milj. euroa

STRATEGINEN PAINOPISTEALUE:
TYÖLLISYYS JA KILPAILUKYKY

Kärkihanke 1:

Kilpailukyvyn vahvistaminen elinkeinoelämän ja yrittäjyyden edellytyksiä parantamalla

Team Finland -verkoston vahvistaminen	• Team Finland –kasvuohjelmien käynnistäminen kohteena erityisesti biotalous, cleantech & digitalisaatio (30 milj. €) • Finpron palvelutason turvaaminen (5 milj. €)
Yritysten rahoitusaseman ja oman pääoman aseman vahvistaminen	• Finnveran uuden 300 milj. € suuruisen pk- ja mid cap- yritysten kasvua tukevan välirahoitusvälineen käyttöönotto (7 milj. €) • Kasvurahastojen rahasto III (35 milj. euroa) • EU-rahoituksen hyödyntäminen
Cleantech -ratkaisujen vauhdittaminen	• Kasvuhakuisten pk-yritysten cleantech-ratkaisujen vauhdittaminen (23 milj. €)
Alueellisten innovaatioiden ja kokeilujen käynnistäminen	• Elinkeinojen rakennemuutoksen ennakointi. Valtion ja metropolialueen sekä muiden kaupunkien ja kasvukäytävien väliset strategiset yhteistyösopimukset. Alueellisten innovaatioiden ja kokeilujen käynnistäminen (30 milj. €)

STRATEGINEN PAINOPISTEALUE:
TYÖLLISYYS JA KILPAILUKYKY

Kärkihanke 4:
Työvoimahallinnon uudistaminen työllistymistä tukevaksi

TE-toimistojen tehtäväkentän kirkastaminen ja digitalisointi	• TE-toimistojen tehtäväksi kirkastetaan työnvälitystoiminta • Uudistetaan sähköiset TE -palvelut ja digitalisoidaan toiminta (20 milj. €)
Yksityisten työvoimapalveluiden roolin lisääminen	• Yksityisten työnvälityspalveluiden tarjonnan lisääminen ostopalveluyhteistyöllä (10 milj. €)

STRATEGINEN PAINOPISTEALUE:

BIOTALOUS JA PUHTAAT RATKAISUT

Kärkihanke 1:

Hiilettömään, puhtaaseen, uusiutuvaan energiaan kustannustehokkaasti

Uusiutuvan energian osuuden kasvattaminen	• Vuoteen 2030 tähtäävä energia- ja ilmastostrategia toimenpiteineen, ml. uusiutuvan energian edistäminen (100 milj. €)

Kärkihanke 2:

Puu liikkeelle ja uusia tuotteita metsästä

Kilpailukykyisten ja kestävien biotalousratkaisuiden luominen	• Kehitetään biotalouden uusia tuotteita, palveluita ja liiketoimintamalleja (32 milj. €)
Biotalouden uusien innovaatioiden vauhdittaminen	• Vauhditetaan biotalouden uusien innovaatioiden käyttöönottoa kokeiluhankkeilla ja innovatiivisilla julkisilla hankinnoilla • VTT Oy:n Bioruukki (5 milj. €)

Kärkihanke 3:

Kiertotalouden läpimurto, vesistöt kuntoon

Pilaantuneiden maa-alueiden kunnostaminen, cleantech	• Pilaantuneiden maa-alueiden kunnostus- ja kokeiluohjelma (2 milj. €) • Biotalous- ja cleantech-ratkaisujen vauhdittaminen (6 milj. €)

STRATEGINEN PAINOPISTEALUE:
OSAAMINEN JA KOULUTUS

Kärkihanke 5:
Vahvistetaan korkeakoulujen ja elinkeinoelämän yhteistyötä innovaatioiden kaupallistamiseksi

Tutkimustulosten kaupallistumisen vauhdittaminen

- Otetaan tutkimustulosten vaikuttavuuden ja kaupallistamisen kehittäminen huomioon julkisen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiorahoituksen ohjauksessa sekä tutkimuslaitosten ja korkeakoulujen kannusteissa.
- TKI-toiminnan tukeminen Challenge Finland, Research Benefit, Innovation Scout. (59 milj. €)

Hallitusohjelman mukaisten säästöjen kohdentuminen pääluokkaan

	2016
Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka	
Innovaatiorahoituskeskus Tekesin avustukset	-20
Valtuus	***-130***
INKA-ohjelman lakkauttaminen	-3
Kansainvälistymistuen lakkauttaminen v. 2016 alusta	-2
Valtuus	***-8***
Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka	
Yritysten kehittämishankkeiden lakkauttaminen v. 2016 alusta	-2
Valtuus	***-18***
Työllisyysmäärärahat	-50
Energiapolitiikka	
Toimintamenosäästöt (TEM-konserni)	-3
Säästöpäätökset yhteensä	**-80**

Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka

Politiikkalohkon määrärahat pienenevät 1 403 milj. eurosta 929 milj. euroon

- Kärkihankkeiden lisäpanostukset 12 milj. euroa (+42 milj. euroa hallinto-lukuun kuuluvat Team Finland, VTT:n Bioruukki sekä Cleantech- ja biotalousratkaisujen sekä innovaatioiden kaupallistamisen tukeminen)
- Säästöt:
    - Tekesin avustusvaltuuksien lasku 129 milj. euroa
    - Kansainvälistymistukivaltuuden lakkauttaminen
    - INKA-ohjelman hallittu alasajo
- Lainat Suomen Vientiluotto Oy:lle (32.20.80) vähenevät 459 milj. eurosta 106 milj. euroon. Viennin jälleenrahoitusmalli oli tilapäisesti käytössä vuosina 2009—2011, jonka jälkeen malli korvattiin Finnvera Oyj:n rahoitukseen perustuvalla vienninrahoitusjärjestelmällä. Tilapäisen jälleenrahoitusmallin voimassaoloaikana myönnettyjen jälleenrahoitusluottojen maksatus päättyi 2015.
- Momentti Valtionavustus yritysten kansainvälistymiseen ja kasvun edistämiseen (32.20.41) on muutettu valtionavustukseksi Finpron toimintaan. Muut kuin Finproa koskevat avustusmäärärahat on siirretty hallintolukuun momentille Yleisavustus yritysten kansainvälistymiseen ja yrittäjyyden edistämiseen (32.01.40)
- Suomen Teollisuussijoitus Oy:n pääomittamisen (32.20.88) määräraha laskee 80 milj. eurosta 30 milj. euroon, kun vuosina 2014 ja 2015 uudistuvaan teollisuuteen kohdennettu 50 + 50 milj. euron pääomitus poistuu vuoden 2016 talousarvioesityksestä.

Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka

Politiikkalohkon määrärahat kasvavat 756 milj. eurosta 758 milj. euroon.

- Kärkihankkeiden lisäpanostukset 10 milj. euroa TE-toimistojen palvelujen digitalisaatioon ja 5 milj. euroa yksityisiin työnvälityspalveluihin.
- Säästöpäätökset:
  - Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut -50 milj. euroa
  - Yritysten kehittämishankkeiden valtuus lakkaa budjettiriihen säästöpäätöksistä johtuen
  - Työllisyysperusteiset investoinnit: edellisen hallituksen säästöpäätöksistä johtuen momentilla jäljellä enää vanhojen myöntöpäätösten aiheuttamia maksatuksia
- Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut
  - Momentin määrärahaksi esitetään 557,5 milj. euroa (-6,4 milj. euroa)
  - Momentin määrärahatasoon vaikuttavat tekijät:
    - ALV-menojen siirto +57,9 milj. euroa
    - HO2011-2015 lisäysten päättyminen: -32,5 milj. euroa
    - Säästöt (aiemmat + uusi HO): -55 milj. euroa
    - Työllisyys ja kilpailukyky **(kärkihanke):** Yksityiset työnvälityspalvelut +5 milj. euroa
    - Heikentynyt työllisyystilanne ja aktivointiasteen muutos (kehyspäätös 2013-2016) +9,7 milj. euroa
    - Muut siirrot: +10 milj. euroa

Energiapolitiikka

Energiapolitiikan määrärahat kasvavat 337 milj. eurosta 387 milj. euroon.

- Kärkihankelisäys 20 milj. euroa *Uusiutuvan energian ja uuden energiateknologian investointituki*

- Uusiutuvan energian tuotantotuki (32.60.44) kasvaa 214 milj. eurosta 248 milj. euroon.
  - Sähkön markkinahinnan muutos (-10 milj. euroa),
  - Tarvearviomuutos (alempi tuotantoteho) (-18 milj. euroa)
  - Turpeen verotason laskun (1,9 €/MWh 1.1.2016 ja 3,4 €/MWh 1.1.2015),vaikutus 15 milj. euroa)
  - Tuulivoimakapasiteetin muutos (+61 milj. euroa).
  - Lisäksi tuotantoarvion lasku biokaasuvoimaloiden ja puupolttoainevoimaloiden kautta tuotetun uusiutuvan energian tuotantotuen määrässä sekä muita arviolaskelmien päivityksiä (-14 milj. euroa)
  - Määrärahan arvioidaan jakautuvan eri uusiutuville energialähteille seuraavasti:
    - Tuulivoimalat (syöttötariffi) 157 600 000 euroa
    - Biokaasuvoimalat (syöttötariffi ja sen korotus) 2 800 000 euroa
    - Puupolttoainevoimalat (syöttötariffi ja sen korotus) 800 000 euroa
    - Metsähakevoimalat (syöttötariffi ja sen korotus) 86 400 000 euroa

Muut politiikkalohkot

Yritysten toimintaympäristö, markkinoiden sääntely ja työelämä

Politiikkalohkon määrärahat kasvavat 83,6 milj. eurosta 86,4 milj. euroon.

- Patentti- ja rekisterihallituksen toimintamenot:
  - Eurooppalaisen yhtenäispatentin voimaantulo (PRH:n tulonmenetysten kompensaatio) +1,3 milj. euroa, JHTT-lautakunnan ja tilintarkastusvalvonnan tehtävien siirto + 2,4 milj. euroa
- Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintamenot:
  - Kasvinsuojeluaineiden täydentävien ehtojen valvonnan ja kuluttajaturvallisuusvalvonnan siirto TUKESin hoidettavaksi, + 1 milj. euroa
- Talous- ja velkaneuvonta: määräaikaisen lisäyksen päättyminen, - 1 milj. euroa.

Alueiden kehittäminen ja rakennerahastopolitiikka

Politiikkalohkon määrärahat pienenevät 203 milj. eurolla johtuen pääosin vanhan RR-ohjelmakauden (2007-2013) maksatusten vähentymisestä. Ohjelmakauden 2007–2013 hankkeiden viimeiset sidonnat tehdään vuoden 2015 loppuun mennessä

- Kärkihankelisäys 10 milj. euroa alueellisten innovaatioiden ja kokeilujen käynnistämiseen

Kotouttaminen

Momentin 32.70.30 Valtion korvaukset kunnille määrärahat kasvavat TAE 2016:ssa 47 milj. eurolla johtuen pakolaisten kasvaneesta määrästä

- Momentin arviomäärärahan mitoitus perustuu vuotuiseen 15 000 hlön pakolaismäärään.